

Morgenstimmung de Tudor Arghezi

Incadrarea in epoca literara.

-Curente si orientari literare.... Receptari critice.-

Morgenstimmung face parte din volumul Cuvinte potrivite, aparut in 1927, demonstrand o continuitate de limbaj, un limbaj al adoratiei, intre lirica erotica si Psalmi. Nu trebuie sa uitam ca Psalmul de taina este unul dintre cele mai pline de elan imnuri erotice. De altfel, criticul Mircea Scarlat considera ca "Intr-o buna parte a ei (excluzand Flori de mucigai), erotica argheziana este o prelungire a psalmilor. Polii acestei erotici sunt...suavitatea cuceritoare din Jignire si patimirea maladiva din Flori de mucigai.

In ciuda limbajului cu tenta biblica, traditionalist, modernitatea poemului se naste din perspectiva, din abordarea originala a erosului si credintei. Unite prin limbaj, ele ajung sa se confunde, dand complexitate si profunzime poeziei.

Atitudinea fata de iubita e "dominata de aceeasi religiozitate care nascuse psalmii...iubita este perceputa in tot ce se ofera senzorialilor nostri, precum Dumnezeu in viziunea panteista" completeaza acelasi Mircea Scarlat in Istoria poeziei romanesti. O cercetare mai atenta ne dezvaluie si in poezia erotica aceeasi structura duala a Psalmilor - adoratia pagana si dorinta de a rezista acestei "ispite", asociata cu pierzania, cu somnul, asa cum ne spune Elena Zaharia Filipas.

-Tema si semnificatia titlului. Influenta.-

Morgenstimmung este o poezie de dragoste si de credinta, in care apar ambele atitudini ale eului poetic ilustrate mai sus, atat negatia si indoiala, cat si fervoarea adoratiei. Titlul vine din germana si are o semnificatie simbolica - dispozitie matinala, iar cu sens figurat, dispozitie aurorală... Termenul este o trimitere la inceputurile acestui miracol, la originea acestei misterioase magii, dar si la prospectimea si frumusetea inceputului zilei. Nu trebuie neglijata nici sonoritatea deosebita a cuvântului german din titlu, aspra si melodioasa, in acelasi timp, conferind o rezonanta deosebita.

Modelul adoratiei, cat si al limbajului este Biblia, mai ales Cantarea Cantarilor, de unde artistul preia pasionalitatea si modelul feminin. Acesta este cel al femeii mediteraneene, cu pielea maslinie si "ochii ca lastunii", peste care se suprapune, ocazional - vezi Tinca sau Rada - imaginea plastica a tigancii, marturie a frecventarii mediului pictorilor si a prieteniei cu Luchian.

-Elemente de structura si compozitie-

Poemul este format din cinci strofe egale, toate avand cate cinci versuri. Incipitul poemului marcheaza prin metafora o comuniune spirituala, o unificare la nivelul sufletului: "Tu ti-ai strecurat sufletul in mine". Impartasirea se produce in ciuda rezistentei initiale a eului poetic, ilustrata tot metaforic: "... cand / Fereastra sufletului zavorata bine/ Se deschisese-n vant". Finalul produce o

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

suprapunere a celor doua teme -credinta si iubirea. Antiteza creeaza aici trimiteri biblice, intr-o imagine tulburatoare a lipsei limitelor, atat pentru iubire, cat si pentru credinta: "Eu veneam de sus, tu veneai de jos./ Tu soseai din vieti, eu veneam din morti". Refacerea perechii initiale, in ciuda tuturor obstacolelor, vorbeste despre puterea iubirii si a credintei de a infrunta moartea.

-Procedee si mijloace artistice. Imagini si figuri de stil.-

Metafora este figura de stil predominanta a poeziei. Prima strofa se axeaza pe doua simboluri interesante - vantul si cantecul.

Vantul este expresia naturaletii si fortei erosului, iar cantecul ne spune despre magia patrunderii iubirii in suflet. Experienta are ceva extatic si e sugerata in strofa a doua prin grefarea pe o corespondenta interesanta intre auz si miros, valorificand traditia simbolista - "Cantecul tau a umplut cladirea toata, / Sertarele, cutiile, covoarele, / Ca o lavanda sonora". in finalul strofei a doua gasim un simbol al spatiului inchis, atat de caracteristic lui Arghezi: "manastirea", ilustrand limitarea, dar si sacralitatea universului interior. Enumeratia da o turnura concreta acestei lumi interioare -"Sertarele, cutiile, covoarele". "Zavoarele" care au sarit indica o descatusare, o mantuire pe care o aduce iubirea in sufletul artistului care se simtea, pana atunci, captiv. Strofa a treia explica miracolul acestei eliberari, prin apropiere - "si-ntreaga ta faptura aproape". "Clapele" pianului si "mierlele" sunt o trimitere la muzica si magie, iar metafora e aproape sinestezica - "... degetul tau cel mic, / Care pipaia mierlele pe clape".

Intalnirea cu iubirea si credinta capata proportiile unui cataclism, o apocalipsa a universului inchis: "Cu tunetul se prabusira si norii/ in incaperea universului inchis, / Vijelia aduse cocorii". La miraculoasa eliberare participa intreaga natura, cu pasarile "albinele, frunzele". Cocorii isi au aici rolul lor, ei vestesc o primavara a sufletului. Incertitudinea se strecoara la inceputul ultimei strofe prin doua interogatii retorice - "De ce-ai cantat? De ce te-am auzit?". Totusi prezenta iubirii nu poate fi alungata si nici invinsa, asa cum ne demonstreaza finalul. Una dintre cele mai neasteptate imagini argheziene ale iubirii e formata printr-o metafora contradictorie - "Tu te-ai duminat cu mine vaporos".

E greu de imaginat alt poet in afara lui Arghezi, care sa fi conceput ritualul erotic printr-o digestie vapoara!

-Limbajul-

Limbajul e specific arghezian, amestecand termeni populari - "a duminca" si neologisme - "vaporos" sau "morgenstimmung". Imaginile, desi metaforice, sunt concrete, cu referiri la universul material.

-Versificatie-

Poemul are rima incrucisata si imperecheata in fiecare strofa, mai putin in ultima, in care lipseste rima imperecheata. Masura e variabila si nu are un ritm bine stabilit.

-Modurile si timpurile verbale-

Perfectul compus - "a umplut" sau "au sarit" ilustreaza situarea intalnirii cu erosul si credinta in trecutul eului poetic, fiind un timp al evocarii, al povestirii. Imperfectul -"veneam" vine sa completeze aceasta idee, adaugandu-i nota de continuitate, pentru ca anunta o actiune care a inceput in trecut, dar care nu s-a terminat. Prezentul imprima un ritm alert si sugereaza o realitate, asa cum o percepe eul poetic - "aud". Perfectul simplu e folosit in strofa a patra pentru a sugera caracterul neasteptat si violenta intalnirii cu iubirea - "se prabusira" sau "aduse". Conditional-optativul si conjunctivul - "nu ar fi fost" / "sa stiu", ca timpuri ale proiectiei, arata caracterul ipotetic, posibilitatea continuata de eros.

-Concluzii-

Morgenstimmung demonstreaza ca iubirea e tot o forma de credinta, de inviere si eliberare spirituala. Ambele presupun comunicarea sufleteasca si apropierea, ascunzand puteri demiurgice nebanuite. In viziunea argheziana, erosul repeta miracolul biblic al invierii in imagini de o mare forta expresiva. Concretetea limbajului nu exclude gingasia .